

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 6 czerwca 2019 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego –
Pracownicy migrujący – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Przepisy przejściowe – Artykuł 87
ust. 8 – Rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 – Artykuł 14c lit. b) – Osoba będąca pracownikiem
najemnym i prowadząca działalność na własny rachunek w różnych państwach członkowskich –
Odstępstwa od zasady stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego –
Podwójna przynależność – Złożenie wniosku o podleganie ustawodawstwu mającemu zastosowanie na
mocy rozporządzenia nr 883/2004

W sprawie C-33/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez cour du travail de Liège (apelacyjny sąd pracy w Liège, Belgia)
postanowieniem z dnia 21 grudnia 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 stycznia 2018 r.,
w postępowaniu:

V

przeciwko

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti),

Securex Integrity ASBL,

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: C. Toader, prezes izby, A. Rosas (sprawozdawca) i L. Bay Larsen, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Pitruzzella,

sekretarz: V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 5 grudnia 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu belgijskiego przez M. Jacobs i L. Van den Broeck, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez adwokata S. Rodriguesa,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez D. Martina i M. Van Hoofa, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: francuski.

– w imieniu V przez niego samego,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 87 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r. (Dz.U. 2009, L 284, s. 43) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 883/2004”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między V a Institut national d’assurances sociales pour travailleurs indépendants [krajowym instytutem zabezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność na własny rachunek (Inasti), Belgia] oraz Securex Integrité ASBL (zakładem ubezpieczeń społecznych, zwanym dalej „Securexem”) dotyczącego kwestii, czy V podlega belgijskiemu ustawodawstwu z zakresu zabezpieczenia społecznego.

Ramy prawne

Rozporządzenie nr 1408/71

- 3 Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, s. 1), ostatnio zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 592/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. (Dz.U. 2008, L 177, s. 1) (zwane dalej „rozporządzeniem nr 1408/71”), w art. 14c lit. b), zawartym w jego tytule II, stanowiło:

„Osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium jednego państwa członkowskiego i prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium innego państwa członkowskiego podlega:

[...]

b) w przypadkach wymienionych w załączniku VII:

- ustawodawstwu państwa członkowskiego, na którego terytorium wykonuje pracę za wynagrodzeniem, przy czym ustawodawstwo to jest ustalane zgodnie z przepisami art. 14 ust. 2 lub 3, jeżeli jest zatrudniona na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich,

oraz

- ustawodawstwu państwa członkowskiego, na którego terytorium prowadzi działalność na własny rachunek, przy czym ustawodawstwo to jest ustalane zgodnie z art. 14a ust. 2, 3 lub 4, jeżeli prowadzi tę działalność na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich”.

- 4 W załączniku VII do tego rozporządzenia wymieniono przypadki, w których dana osoba podlega jednocześnie ustawodawstwom dwóch państw członkowskich, zgodnie z art. 14c lit. b) wspomnianego rozporządzenia. Wśród tych przypadków w pkt 1 tego załącznika wskazano „[p]rowadzenie działalności na własny rachunek w Belgii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim”.
- 5 Rozporządzenie nr 1408/71 zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem nr 883/2004, w pierwotnym brzmieniu, od dnia 1 maja 2010 r., czyli od daty, od której ma zastosowanie to ostatnie rozporządzenie.

Rozporządzenie nr 883/2004

- 6 Motyw 4 rozporządzenia nr 883/2004 stanowi, że niezbędne jest uwzględnienie szczególnych cech ustawodawstwa krajowego w zakresie zabezpieczenia społecznego i stworzenie jedynie systemu koordynacji.
- 7 Zgodnie z motywem 45 tego rozporządzenia:

„Jako że cel proponowanego działania, to znaczy środków koordynujących, które mają gwarantować, że prawo do swobodnego przepływu osób będzie wykonywane skutecznie, nie może być osiągnięty przez państwa członkowskie w stopniu wystarczającym i wobec tego, ze względu na skalę i skutki tego działania, może być lepiej osiągnięty na szczeblu Wspólnoty, Wspólnota może przyjmować środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w artykule 5 traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu”.

- 8 Artykuł 11 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu”.

- 9 Artykuł 13 ust. 3 tego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich, podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku państwach członkowskich, ustawodawstwu określonemu zgodnie z przepisami ust. 1”.

- 10 Artykuł 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 stanowi:

„Jeżeli w wyniku zastosowania przepisów niniejszego rozporządzenia osoba podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego innego niż państwo określone zgodnie z przepisami tytułu II [rozporządzenia nr 1408/71], to ustawodawstwo to ma zastosowanie tak długo, jak długo dana sytuacja pozostaje niezmienną, w każdym przypadku zaś nie dłużej niż przez okres 10 lat od dnia rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia, o ile zainteresowany nie przedłoży wniosku o podleganie ustawodawstwu mającemu zastosowanie na mocy przepisów niniejszego rozporządzenia. Wniosek taki składa się w terminie trzech miesięcy od dnia rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia do instytucji właściwej państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie na mocy niniejszego rozporządzenia, jeżeli zainteresowany ma podlegać ustawodawstwu tego państwa członkowskiego od dnia rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia. Jeżeli wniosek jest złożony po upływie wskazanego terminu, zmiana mającego zastosowanie ustawodawstwa następuje pierwszego dnia następnego miesiąca”.

Okoliczności faktyczne i pytania prejudycjalne

- 11 Od września 1980 r. do dnia 30 września 2007 r. V pracował jako adwokat będący członkiem okręgowej izby adwokackiej w Brukseli (Belgia). W tym okresie był zarejestrowany w Inasti oraz ubezpieczony w belgijskim zakładzie ubezpieczeń społecznych Securex.
- 12 W dniu 30 września 2007 r. V wniósł o skreślenie go z listy adwokatów i, w konsekwencji, wyrejestrował się z Securexu. W tym samym dniu kancelaria adwokacka, w której wykonywał działalność, została postawiona w stan likwidacji, a V został wyznaczony na likwidatora.
- 13 Od dnia 1 października 2007 r. V pracuje na stanowisku dyrektora działu prawnego w spółce mającej siedzibę w Luksemburgu i podlega, jako pracownik, luksemburskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego.
- 14 W dniu 11 czerwca 2010 r. Inasti zwrócił się do V o wyjaśnienia na temat sprawowanego przezeń mandatu likwidatora. Pismem z dnia 24 czerwca 2010 r. V odpowiedział, że wypłacane mu przez kancelarię adwokacką w likwidacji wynagrodzenie likwidatora nie umożliwia uznania go za osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, ani nie skutkuje objęciem go statusem osoby prowadzącej działalność na własny rachunek.
- 15 W dniu 11 grudnia 2013 r. Inasti powiadomił Securex o decyzji w sprawie korekty w odniesieniu do dochodów V w latach 2008–2010. W dniu 23 grudnia 2013 r. Securex wskazał V, że w świetle przedstawionych przez Inasti informacji należy go uznać za osobę podlegającą belgijskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego, objętą od dnia 1 października 2007 r. systemem uzupełniającego zabezpieczenia społecznego dotyczącego osób prowadzących działalność na własny rachunek, i że w konsekwencji powinien on uiścić na rzecz Securexu kwotę w wysokości 35 198,42 EUR tytułem składek i doliczeń należnych za okres od czwartego kwartału 2007 r. do czwartego kwartału 2013 r.
- 16 W dniu 12 marca 2014 r. V złożył odwołanie przed tribunal du travail de Liège (sądem pracy w Liège, Belgia), kwestionując objęcie go belgijskim systemem zabezpieczenia społecznego jako osobę prowadzącą działalność na własny rachunek tytułem ubezpieczenia uzupełniającego oraz wysunięte przez Securex żądanie uiszczenia składek na zabezpieczenie społeczne.
- 17 Po złożeniu tego odwołania V przekazał Securexowi oświadczenie dotyczące nieodpłatnego charakteru sprawowanego mandatu likwidatora, załączając do tego oświadczenia protokół zgromadzenia wspólników rozpatrywanej kancelarii adwokackiej, które odbyło się w dniu 24 lutego 2014 r. i na którym stwierdzono w szczególności, że będzie on wykonywał mandat likwidatora nieodpłatnie od dnia 1 stycznia 2010 r. i że taka sytuacja będzie się utrzymywać do dnia zakończenia likwidacji. W tym samym powiadomieniu V zażądał wyłączenia go z belgijskiego systemu zabezpieczenia społecznego ze skutkiem od daty tego zgromadzenia.
- 18 W wyroku z dnia 17 sierpnia 2016 r. tribunal du travail de Liège (sąd pracy w Liège) – stwierdzając, że odsetki ustawowe naliczone od rozpatrywanych w postępowaniu głównym składek na zabezpieczenie społeczne nie są należne za okres od października 2011 r. do września 2013 r. – oddalił równocześnie odwołanie V jako bezzasadne.
- 19 W dniu 22 września 2016 r. V wniósł apelację od tego wyroku przed sąd odsyłający, żądając zmiany wspomnianego wyroku i podnosząc w szczególności, że w świetle rozporządzenia nr 883/2004 Inasti i Securex nie mogą domagać się uiszczenia składek rozpatrywanych w postępowaniu głównym.
- 20 Z postanowienia odsyłającego wynika, że V nie podlegał już belgijskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego od dnia 30 września 2007 r. – daty, w której zakończył działalność adwokata. Sąd odsyłający dąży zatem do ustalenia, czy V – który w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 podlegał jedynie luksemburskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego – powinien jednak

w terminie trzech miesięcy złożyć wyraźny wniosek na podstawie art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004, co umożliwiłoby zastosowanie wspomnianego rozporządzenia w odniesieniu do jego sytuacji.

- 21 Sąd odsyłający dodaje, że zgodnie z praktycznym przewodnikiem dotyczącym określenia ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników w Unii Europejskiej, Europejskim Obszarze Gospodarczym i Szwajcarii, sporządzonym przez komisję administracyjną do spraw koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, pierwszą przesłankę zastosowania art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 stanowi okoliczność, że w następstwie zastosowania tego rozporządzenia osoba podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego innego niż „państwo określone” na mocy rozporządzenia nr 1408/71. Według tego sądu ze wspomnianego przewodnika wynika, że przepis ten ma zastosowanie pod warunkiem, iż w dniu 1 maja 2010 r. – odpowiadającym dacie uchylecia rozporządzenia nr 1408/71 i rozpoczęcia stosowania rozporządzenia nr 883/2004 – dana osoba faktycznie podlegała ustawodawstwu państwa członkowskiego właściwego zgodnie z regułami określonymi w rozporządzeniu nr 1408/71. Jednakże przesłanki tej nie wskazano wyraźnie w treści art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004, co skutkuje trudnościami związanymi z wykładnią tego przepisu.
- 22 W tych okolicznościach cour du travail de Liège (apelacyjny sąd pracy w Liège, Belgia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 87 ust. 8 rozporządzenia [nr 883/2004] należy interpretować w ten sposób, że osoba, która przed dniem 1 maja 2010 r. rozpoczęła pracę najemną w [Luksemburgu] i działalność na własny rachunek w Belgii, powinna, aby podlegać ustawodawstwu mającemu zastosowanie na mocy rozporządzenia [nr 883/2004], złożyć wyraźny wniosek, nawet jeśli nie podlegała żadnemu zabezpieczeniu społecznemu w Belgii przed dniem 1 maja 2010 r., a ustawodawstwu belgijskiemu w dziedzinie zabezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność na własny rachunek podlegała jedynie z mocą wsteczną, po upływie terminu trzech miesięcy od dnia 1 maja 2010 r.?
- 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy wniosek, o którym mowa w art. 87 ust. 8 rozporządzenia [nr 883/2004], złożony w okolicznościach opisanych powyżej, skutkuje stosowaniem ustawodawstwa państwa [członkowskiego] właściwego na mocy rozporządzenia [nr 883/2004] ze skutkiem wstecznym od dnia 1 maja 2010 r.?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 23 W uwagach na piśmie Królestwo Belgii twierdzi, że analiza sądu odsyłającego opiera się na błędnym założeniu, zgodnie z którym V nie podlegał żadnemu zabezpieczeniu społecznemu w Belgii w dniu 1 maja 2010 r. – dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004. Zdaniem tego państwa członkowskiego V podlegał belgijskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego w sposób nieprzerwany po dniu 30 września 2007 r. ze względu na prowadzenie działalności likwidatora.
- 24 A zatem zadane pytania prejudycjalne dotyczą problemu czysto hipotetycznego, niezwiązanego z rozstrzygnięciem sporu w postępowaniu głównym, i w konsekwencji są niedopuszczalne.
- 25 Należy wskazać, że w następstwie skierowanego przez Trybunał na podstawie art. 101 regulaminu postępowania wezwania do udzielenia wyjaśnień sąd odsyłający uściślił, że w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 można było uznać, że V podlega ustawodawstwu belgijskiemu jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek związaną z funkcją likwidatora.

- 26 W konsekwencji, w świetle wyjaśnień zawartych w odpowiedzi sądu odsyłającego, na rozprawie przed Trybunałem rząd belgijski potwierdził, że nie podnosi już żądania stwierdzenia niedopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 27 W każdym wypadku należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem gdy pytania zadane przez sąd krajowy dotyczą wykładni przepisu prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia, chyba że jest oczywiste, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w rzeczywistości ma na celu skłonienie Trybunału do wydania orzeczenia na tle fikcyjnego sporu lub do sformułowania opinii w przedmiocie zagadnień ogólnych lub hipotetycznych lub że wykładnia prawa Unii, o którą się zwrócono we wniosku, nie ma żadnego związku z rzeczywistością lub przedmiotem sporu bądź też Trybunał nie dysponuje informacjami o stanie faktycznym i prawnym, które są niezbędne do udzielenia przydatnej odpowiedzi na przedłożone mu pytania (wyrok z dnia 7 grudnia 2010 r., VEBIC, C-439/08, EU:C:2010:739, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 28 W niniejszym wypadku, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 25 opinii, z przedstawionych Trybunałowi akt sprawy wynika, że kwestia, czy dla celów podlegania po dniu 1 maja 2010 r. wyłącznie ustawodawstwu określoneemu na podstawie rozporządzenia nr 883/2004 – w niniejszym wypadku ustawodawstwu luksemburskiemu – V miał obowiązek złożenia wniosku na podstawie art. 87 ust. 8 tego rozporządzenia, oraz kwestia ustalenia – w razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej – jakie są skutki złożenia takiego wniosku kilka lat po tej dacie, mają niewątpliwy wpływ na rozstrzygnięcie sporu zawisłego przed sądem odsyłającym. Odpowiedź na te pytania ma bowiem bezpośredni wpływ na liczbę lat, za które organy belgijskie mają prawo żądać zapłaty składek ewentualnie należnych od V.
- 29 Z powyższego wynika, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

Co do istoty

- 30 W świetle wyjaśnień przedstawionych przez sąd odsyłający w następstwie wezwania skierowanego przez Trybunał należy stwierdzić, że poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 należy interpretować w ten sposób, że osoba, która w dacie zastosowania tego rozporządzenia wykonywała pracę najemną w państwie członkowskim i działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim, podlegając zatem jednocześnie ustawodawstwom w dziedzinie zabezpieczenia społecznego tych dwóch państw członkowskich, zgodnie z tytułem II rozporządzenia nr 1408/71 miała obowiązek – aby podlegać ustawodawstwu mającemu zastosowanie na mocy rozporządzenia nr 883/2004 – złożenia wyraźnego wniosku w tym celu.
- 31 W tym względzie należy przypomnieć, że art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 przewiduje, na rzecz osoby, która w wyniku zastosowania przepisów tego rozporządzenia podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego innego niż państwo określone zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia nr 1408/71, że po zastosowaniu rozporządzenia nr 883/2004 ustawodawstwo określone w rozporządzeniu nr 1408/71 będzie miało nadal zastosowanie przez pewien okres, pod warunkiem że dana sytuacja pozostaje niezmienną.
- 32 Przepis ten ma zatem zastosowanie, po pierwsze, pod warunkiem że właściwe ustawodawstwo wynika z tytułu II rozporządzenia nr 1408/71, oraz po drugie, pod warunkiem że dana sytuacja pozostaje niezmienną (wyrok z dnia 11 kwietnia 2013 r., Jeltens i in., C-443/11, EU:C:2013:224, pkt 50).
- 33 Co się tyczy pierwszej z tych dwóch przesłanek jest bezsporne, że w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 sytuacja V była objęta art. 14c lit. b) rozporządzenia nr 1408/71, zawartym w tytule II tego rozporządzenia. Należy jednak stwierdzić, że w art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 nie uregulowano wyraźnie sytuacji takich jak sytuacje wskazane w art. 14c lit. b) rozporządzenia

- nr 1408/71, w których ustawodawstwa z zakresu zabezpieczenia społecznego dwóch państw członkowskich mają jednocześnie zastosowanie – a w następstwie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 nadal ma zastosowanie tylko jedno z tych dwóch ustawodawstw.
- 34 A zatem powstaje pytanie, czy powyższa okoliczność stoi na przeszkodzie temu, by osoba znajdująca w sytuacji V była objęta zakresem stosowania art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004.
- 35 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi (wyrok z dnia 21 marca 2018 r., Klein Schiphorst, C-551/16, EU:C:2018:200, pkt 34).
- 36 Co się tyczy jego brzmienia – art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004, będący przepisem przejściowym, dotyczy przypadku osoby, która w następstwie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 „podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego innego niż państwo określone zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia [nr 1408/71]”.
- 37 Z brzmienia tego przepisu wynika zatem – ponieważ zaimek „inny” odnosi się do wyrazu „państwo” – że prawodawca Unii uwzględnił sytuację, w której stosowanie ustawodawstwa państwa członkowskiego następuje po okresie stosowania ustawodawstwa innego państwa członkowskiego.
- 38 I tak, zgodnie z literalną wykładnią art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004, pierwszy człon tego zdania wydaje się dotyczyć jedynie sytuacji, w których od daty zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 dana osoba podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego innego niż państwo, którego ustawodawstwu podlegała ona uprzednio.
- 39 Natomiast osoba, do której w okresie stosowania rozporządzenia nr 1408/71 miały równocześnie zastosowanie ustawodawstwa dwóch państw członkowskich, na mocy rozporządzenia nr 883/2004, po pierwsze, nadal podlega ustawodawstwu jednego z tych dwóch państw członkowskich, oraz po drugie, znajdzie się w odmiennej sytuacji jedynie ze względu na fakt, że ustawodawstwo drugiego państwa członkowskiego nie będzie już miało do niej zastosowania.
- 40 Co się tyczy kontekstu, w jaki wpisuje się art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004, należy wskazać, że w chwili rozszerzenia zakresu stosowania rozporządzenia nr 1408/71 na osoby prowadzące działalność na własny rachunek, ustanowiono art. 14c tego rozporządzenia, w celu określenia wyjątku od zasady podlegania tylko jednemu mającemu zastosowanie ustawodawstwu, na wypadek gdyby osoba wykonywała jednocześnie działalność na własny rachunek na terytorium danego państwa członkowskiego oraz pracę najemną na terytorium innego państwa członkowskiego. W wypadkach wspomnianych w załączniku VII do rozporządzenia nr 1408/71 taka osoba podlegała wówczas ustawodawstwu każdego z tych dwóch państw członkowskich.
- 41 Jak wskazał już Trybunał, zgodnie z motywami 4 i 45 rozporządzenia nr 883/2004 rozporządzenie to ma na celu koordynację systemów zabezpieczenia społecznego istniejących w państwach członkowskich, tak aby zapewnić skuteczne korzystanie ze swobodnego przepływu osób. Wspomnianym rozporządzeniem znowelizowano i uproszczono reguły określone w rozporządzeniu nr 1408/71, przy zachowaniu tego samego celu co cel tego ostatniego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok z dnia 21 marca 2018 r., Klein Schiphorst, C-551/16, EU:C:2018:200, pkt 31).
- 42 W art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 potwierdzono zasadę stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego, zgodnie z którą osoby, do których ma zastosowanie to rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Zasada ta ma zatem na celu uniknięcie komplikacji, jakie mogłyby wyniknąć z równoczesnego stosowania szeregu ustawodawstw krajowych, i zniesienie nierównego traktowania, które dla osób przemieszczających się w Unii byłoby skutkiem częściowego lub całkowitego zbiegu mających zastosowanie ustawodawstw (zob. podobnie wyrok z dnia 9 marca 2006 r., Piatkowski, C-493/04, EU:C:2006:167, pkt 21).

- 43 Zgodnie z zasadą stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 stanowi, że osoba wykonująca zwykle pracę najemną w jednym państwie członkowskim oraz działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje pracę najemną.
- 44 Ponadto należy stwierdzić, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 35 opinii, że rozporządzeniem nr 883/2004 zniesiono wszelkie wyjątki od zasady stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego, które istniały w rozporządzeniu nr 1408/71.
- 45 W tych okolicznościach wykładnia art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 uwzględniająca kontekst, w jaki wpisuje się ten przepis, nie może przemawiać na rzecz utrwalenia systemu ustanawiającego odstępstwo dotyczące podwójnej przynależności, niespójne z systemem ustanowionym na mocy tego rozporządzenia, które to rozporządzenie opiera się na zasadzie stosowania ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego.
- 46 Co się tyczy celu art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004, to jak wskazał rzecznik generalny w pkt 36 opinii, a także jak wynika z praktycznego przewodnika dotyczącego określenia ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników w Unii Europejskiej, Europejskim Obszarze Gospodarczym i Szwajcarii, celem tym jest zapobieżenie wielokrotnemu zmienianiu mającego zastosowanie ustawodawstwa w wyniku wejścia w życie rozporządzenia nr 883/2004 oraz umożliwienie zainteresowanej osobie „łagodnego przejścia” na obowiązujące ustawodawstwo w przypadkach, w których istniałyby rozbieżności między ustawodawstwem mającym zastosowanie na mocy rozporządzenia nr 1408/71 a ustawodawstwem mającym zastosowanie na mocy rozporządzenia nr 883/2004.
- 47 Za pomocą tego przepisu przejściowego prawodawca Unii zamierzał zatem zapewnić pracownikom niezbędny czas, w szczególności aby umożliwić im zapoznanie się z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego, które mogłoby być dla nich nowe.
- 48 Z pkt 39 niniejszego wyroku wynika zaś, że w sytuacji, w której dana osoba podlegała, w okresie obowiązywania rozporządzenia nr 1408/71, jednocześnie ustawodawstwom dwóch państw członkowskich, zastosowanie rozporządzenia nr 883/2004 nie prowadzi do stosowania do pracownika ustawodawstwa innego państwa członkowskiego, które byłoby zatem nowe, lecz skutkuje jedynie zmianą jego sytuacji ze względu na zaprzestanie stosowania w odniesieniu do niego ustawodawstwa jednego z dwóch państw członkowskich, któremu do tej chwili podlegał.
- 49 W świetle powyższych rozważań, a także bez potrzeby rozpatrywania drugiej przesłanki określonej w pkt 32 niniejszego wyroku, na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 nie ma zastosowania w sytuacji takiej jak sytuacja V, który w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 podlegał, na mocy art. 14c lit. b) rozporządzenia nr 1408/71, jednocześnie ustawodawstwom dwóch państw członkowskich.
- 50 Z powyższego wynika, że od dnia 1 maja 2010 r., aby podlegać wyłącznie ustawodawstwu określonemu w rozporządzeniu nr 883/2004, a mianowicie w niniejszym wypadku, na mocy art. 13 ust. 3 tego rozporządzenia, ustawodawstwu luksemburskiemu, osoba znajdująca się w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym nie ma obowiązku złożenia wniosku określonego w art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004.
- 51 W konsekwencji na pytanie pierwsze należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 87 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2004 należy interpretować w ten sposób, że osoba, która w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 wykonywała pracę najemną w państwie członkowskim i działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim, podlegając zatem jednocześnie ustawodawstwom

mającym zastosowanie w dziedzinie zabezpieczenia społecznego tych dwóch państw członkowskich, nie miała obowiązku – aby podlegać ustawodawstwu mającemu zastosowanie na mocy rozporządzenia nr 883/2004 – złożenia wyraźnego wniosku w tym celu.

- 52 Z uwagi na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie kosztów

- 53 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 87 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że osoba, która w dacie zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 wykonywała pracę najemną w państwie członkowskim i działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim, podlegając zatem jednocześnie ustawodawstwu mającemu zastosowanie w dziedzinie zabezpieczenia społecznego tych dwóch państw członkowskich, nie miała obowiązku – aby podlegać ustawodawstwu mającemu zastosowanie na mocy rozporządzenia nr 883/2004, zmienionego rozporządzeniem nr 988/2009 – złożenia wyraźnego wniosku w tym celu.

Podpisy